

Aan:

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Assen, 6 mei 2022

Ons kenmerk 202201143-01000213

Behandeld door [Redacted] (0592) 36 55 55

Onderwerp: Ontheffing - Stroetendijk Dalen - schadebestrijding gewassen - roek en gans

Geachte heer/mevrouw,

Op 9 april 2022 ontvingen wij uw aanvraag voor het doden van grauwe ganzen en roeken met behulp van geweer ter voorkoming van belangrijke schade aan kwetsbaar gewas.

Besluit

Wij hebben besloten op basis van onderstaande motivering aan u een ontheffing te verlenen op basis van artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming (Wnb) voor het doden van grauwe ganzen en roeken met behulp van geweer ter ondersteuning van de aangebrachte preventieve middelen vanaf één uur voor zonsopkomst ter voorkoming van belangrijke schade aan kwetsbare gewassen op de percelen uit uw aanvraag zoals weergegeven op onderstaande figuur 1.

Figuur 1. percelen ontheffing

Het besluit treedt één dag na dagtekening van dit besluit in werking en geldt tot 1 november 2022, zo lang er nog schadegevoelige gewassen op de percelen staan.

Hieronder leest u onze motivering.

Wettelijk kader

Grauwe ganzen en roeken zijn van nature in Nederland voorkomende vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Ingevolge artikel 3.1 van de Wnb is het verboden grauwe ganzen en roeken te doden of te vangen.

Ingevolge artikel 3.3 lid 1 van de Wnb kunnen wij, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort, een ontheffing verlenen van het verbod als bedoeld in artikel 3.1 lid 1 Wnb, ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren.

Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Daarnaast blijkt uit de relevante wet- en regelgeving dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is.

Beleidsmatig kader

Uitvoeringsplan flora en fauna grauwe gans

In het Uitvoeringsplan flora en fauna is opgenomen dat er in Drenthe gezocht wordt naar een balans tussen beschermen van ganzen en schade bestrijding bij het beheer van ganzen. Hiervoor is aan FBE Drenthe gevraagd om over het terugdringen van schade afspraken te maken met de in haar bestuur participerende partijen en deze vast te leggen in een ganzenakkoord (GAK).

Totdat het beheer van ganzen is vastgelegd in een GAK blijven we het beheer van ganzen uitvoeren op gelijke wijze als voorgaande jaren waarbij ontheffingen echter niet meer per postcode gebied worden verleend maar per WBE.

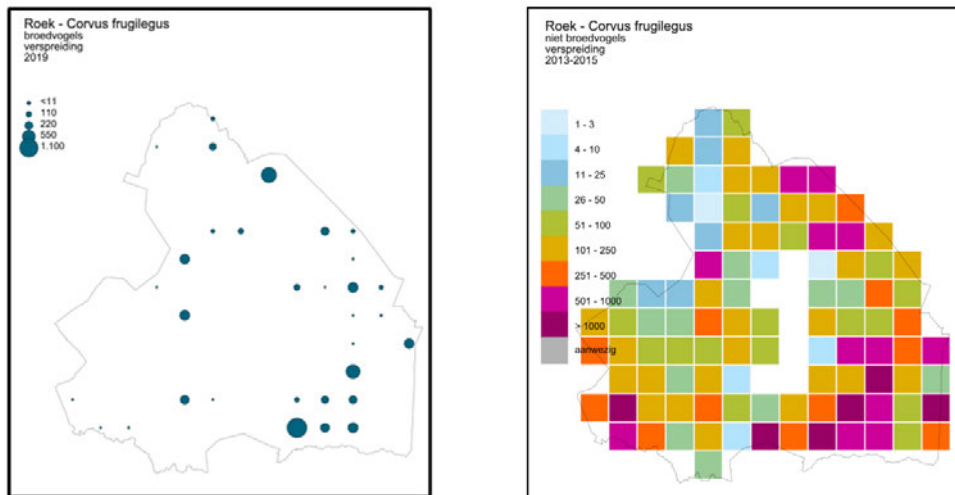
Ontheffingen voor ondersteunend afschot worden enkel verleend indien in de betreffende WBE van de aanvrager in het voorgaand of lopende jaar door BIJ12-Faunafonds schade is getaxeerd met als schadeveroorzakende diersoort de grauwe gans. In 2021 zijn in de zomerperiode in de volgende WBE's getaxeerd.

WBE's
t Scholtensveld
Bargerveld
Dwingelderveld
Koekange Ruinerwold
Noordenveld
Diever-Smilde
Drents Diep en Aa

Uit de aanvraag en schadetaxaties van BIJ12-Faunafonds blijkt dat uw percelen in één van deze WBE's liggen waar schade is getaxeerd in 2021 en/of dat op uw perceel schade is getaxeerd in 2022.

Roeken

Roeken komen in grote getalen voor in de provincie Drenthe en kunnen in de gehele provincie belangrijke schade veroorzaken.

Om het optreden van belangrijke schade te voorkomen was de roek tot 1 januari 2017 provinciaal vrijgesteld om te bestrijden op het moment dat zich belangrijke schade voordeed. Met de implementatie van de Wnb is op 1 januari 2017 de provinciale vrijstelling voor het doden van roeken komen te vervallen. Hiermee is uitvoering gegeven aan het, recent ingetrokken, Flora- en faunabeleidsplan Drenthe waarin is opgenomen dat geen vrijstelling wordt gegeven voor het doden van dieren. Daar waar ondersteunend afschot noodzakelijk is om belangrijke schade te voorkomen wordt een ontheffing verleend of een opdracht gegeven aan de grondgebruiker.

Alternatieven afweging grauwe gans

Ontheffingen worden alleen verleend indien voldoende is aangetoond dat schade niet kan worden voorkomen met het treffen van passende of doelmatige (preventieve) maatregelen. Bij de alternatieven afweging sluiten wij aan de adviezen welke BIJ12-Faunafonds geeft ten aanzien van het voorkomen van schade aan gewassen. Een combinatie van preventieve middelen in combinatie met ondersteunend afschot is de meest geëigende methode om schade te voorkomen.

Zowel visuele als akoestische middelen werken maar gedurende een korte periode. Daarna wennen dieren eraan. Door werende middelen af te wisselen en bovendien te combineren met afschot met het geweer, verhoogt u de effectiviteit en wordt gewenning zoveel mogelijk voorkomen; BIJ12-Faunafonds; Faunaschade Preventie Kit Ganzen.

Daarnaast blijkt uit het in juni 2018 uitgekomen rapport van de Wageningen Universiteit dat met name actieve verjaging, zeker als het gaat om gecombineerde verjagingsacties, effect hebben, maar dat er na verloop van tijd wel gewenning lijkt op te treden. In dat verband legt dit rapport een verband met een (verhoogde) effectiviteit indien ook gecombineerd wordt met verjaging met ondersteunend afschot¹

Het is derhalve noodzakelijk om na de plaatsing van de preventieve middelen te starten met ondersteunend afschot zodat er geen gewenning optreedt bij de ganzen. De preventieve middelen dienen echter aanwezig te zijn op het perceel voordat er gebruik gemaakt kan worden van de ontheffing. Percelen welke worden beweid zijn uitgesloten van de verplichting tot het plaatsen van preventieve middelen. Dit wordt door ons onuitvoerbaar geacht.

¹ Buij R., e.a. *Overzicht onderzoek schadesoorten in Nederland en Leidraad beoordeling onderzoek wildschade*, 2018, blz 31.

Wij zijn van mening dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat, zoals artikel 3.3 lid 4 sub a Wnb voorschrijft, om te voorkomen dat grauwe ganzen belangrijke schade veroorzaken aan kwetsbare gewassen.

Aangezien het afschot dient ter ondersteuning van de preventieve middelen hebben wij als voorschrift gesteld dat de inzet van minimaal twee preventieve middelen (akoestisch of visueel) verplicht is op percelen met schadegevoelige gewassen(uitgezonderd de beweide percelen), alvorens tot het gebruik van het geweer kan worden overgegaan.

Ter voorkoming van belangrijke schade aangericht door roeken

Door de provinciale vrijstelling van 2002 tot eind 2016 kwam door roeken aangerichte schade niet in aanmerking voor een tegemoetkoming van BIJ12 Unit-Faunafonds. In de beleidsregels Faunafonds is uitgesloten; *de schade veroorzaakt door een diersoort waarvoor een provinciale vrijstelling geldt*. Als gevolg hiervan werd schade aangericht door roeken over het algemeen niet door de grondgebruikers gemeld bij het Faunafonds. In slechts enkele gevallen is door een grondgebruiker schade gemeld. Deze schademeldingen werden echter veelal niet door het Faunafonds getaxeerd, omdat er geen tegemoetkoming werd uitbetaald. De laatst getaxeerde schade ten tijde van de vrijstelling in het jaar 2016 betrof schade aan mais met een getaxeerde schade van € 22.525,-. Nadat de vrijstelling is vervallen in 2017 is voor € 132.000,- aan schade in bloembollen en in 2018 voor € 18.296,- schade aan graan en mais getaxeerd, in 2019 voor € 1.428,- aan graan en in 2020 en 2021 voor €24.048,- en € 236.044,- schade aan graan en mais. Op basis van deze schades is het mogelijk om op voorhand in een ontheffingen te verlenen ter voorkoming van belangrijke schade. Om te voorkomen dat de schade zich voortzet dient een grondgebruiker, in lijn met de beleidsregels van BIJ12-Faunafonds, een ontheffing aan te vragen bij de provincie.

Alternatieven afweging roeken

Wij zijn van mening dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat, zoals artikel 3.3 lid 4 sub a Wnb voorschrijft, om te voorkomen dat roeken belangrijke schade veroorzaken aan percelen met kwetsbare gewassen. De Beleidsregels Wet natuurbescherming provincie Drenthe verplicht de grondgebruiker om eerst preventieve maatregelen aan te brengen voordat er een ontheffing kan worden aangevraagd. Pas nadat de preventieve maatregelen zijn aangebracht en de schade zich heeft voortgezet wordt een ontheffing verleend. U geeft in uw onthefingsaanvraag aan dat u preventieve maatregelen heeft getroffen om roeken te weren. Deze maatregelen hebben echter niet kunnen voorkomen dat er grote groepen roeken invallen op de percelen met kwetsbare gewassen. Zonder ondersteunend afschot treedt er bij roeken een gewenning op met betrekking tot de preventieve middelen (BIJ12, Faunaschade Preventie Kit kraaiachtigen). Het is hierdoor gebleken dat de maatregelen, zonder ondersteunend afschot, niet afdoende zijn en dat het niet uitgesloten is dat zich belangrijke schade zal voorzetten.

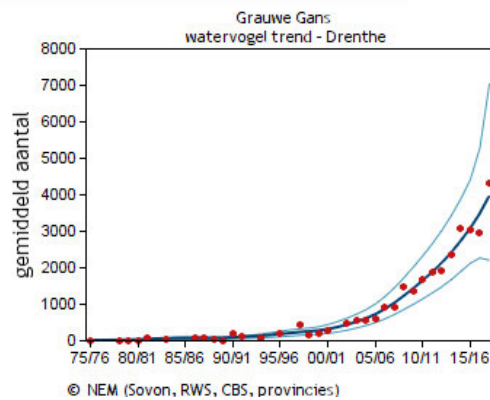
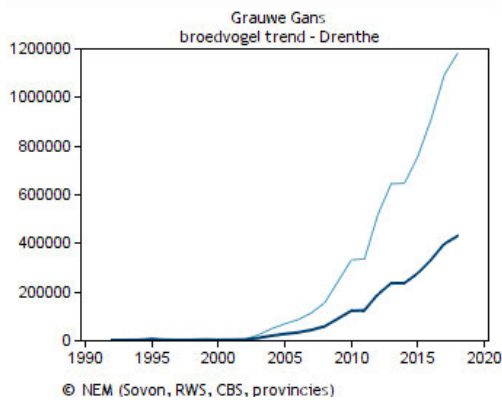
Staat van instandhouding grauwe gans

Door de IUCN 2015 zijn de grauwe gans in 2015 ingedeeld in de categorie 'Least Concern'. Dit houdt in dat, mede gezien het enorme areaal waar de soort voorkomt en de huidige aantallen inclusief de gunstige trend, er geen sprake is van een bedreiging van de populatie. In Nederland wordt de grauwe gans gecategoriseerd als 'talrijke broedvogel; doortrekker en wintergast in (zeer) groot aantal'(Sovon). De staat van instandhouding is beoordeeld als gunstig.

Populatie Verspreiding Leefgebied Toekomst Eendoordeel

gunstig gunstig gunstig gunstig gunstig

Ook de staat van instandhouding van de grauwe gans in Drenthe is gunstig. Zowel de broedvogel als watervogel trend heeft een significantie toename van >5% per jaar.

Ondersteunend afschot op enkel percelen met kwetsbare gewassen in de provincie Drenthe zal niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van grauwe ganzen.

Staat van instandhouding roek

Door de IUCN (IUCN 2015) is de roek nog in 2016 beoordeeld en ingedeeld in de categorie 'Least Concern'. Dit houdt in dat, mede gezien het enorme areaal waar de soort voorkomt en de huidige aantallen, er geen redenen bestaan om extra beschermende maatregelen te nemen. Daarbij is eveneens in acht genomen dat op dit moment er sprake is van een afnemende trend. De afname in aantallen gaat echter niet zodanig dat hierdoor gevaar ontstaat dat de populatie onder een kritieke omvang komt

In Nederland wordt de soort gecategoriseerd als talrijke broedvogel; doortrekker en wintervogel in groot aantal (www.vogelbescherming.nl). Hoewel de aantallen op dit moment landelijk afnemen is er nog geen sprake van een bedreiging van de gunstige staat van instandhouding. De huidige broedpopulatie in Nederland ligt tussen de 47.500-53.300 nesten (2016). In de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State , met kenmerk 201104238/1/A3 heeft de Afdeling uitgesproken dat bij het vaststellen van de staat van instandhouding aangesloten kan worden bij staat van instandhouding zoals vastgelegd in de Habitatrictlijn;

de staat van instandhouding van een soort wordt als gunstig beschouwd wanneer:

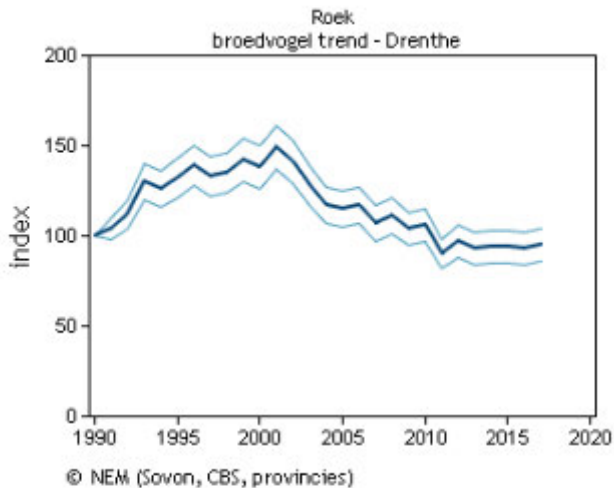
- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op de lange termijn zal blijven, en
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

In bovengenoemde uitspraak heeft de Afdeling het oordeel van de rechtbank bevestigd dat, gelet op die definitie van staat van instandhouding uit de Habitatrictlijn, niet iedere afname van populatie tot de conclusie leidt dat de staat van instandhouding van de soort niet gunstig is.

De landelijke staat van instandhouding van roeken komt door teruggang van het leefgebied en het toekomstperspectief uit op matig ongunstig

Beoordeling Staat van Instandhouding				
Populatie	Verspreiding	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
gunstig	gunstig	matig ongunstig	matig ongunstig	matig ongunstig

De Drentse situatie wijkt echter af van de landelijke. Waar de landelijke trend een significante afname van <5% per jaar laat zien laat de trend in Drenthe geen significante aantalsverandering zien.

Drenthe Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (kolonies en zeldzame broedvogels). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden. **Project informatie**

1990-2017: significante afname van <5% per jaar (-)
laatste 10 jaren: geen significante aantalsverandering (0)

Drents-Friese toenames. De tendens was het meest positief in het noorden van het land, met toenames in Drenthe (**92 kolonies, 3,7% groei**) en Friesland (87 kolonies, +8,8%). Opvallende Drentse kolonies zijn onder andere die van La Paix te Nieuw-Amsterdam, die een spectaculaire groei doormaakte van 36 nesten in 2015 naar 204 in 2016. In 1997 werd in deze kolonie een soortgelijk aantal gehaald, daarna nam het aantal af naar gemiddeld 70. Ook fraai was het aantal nesten in het Wilhelminapark te Meppel (van 172 naar 281). De grootste kolonie van ons land, afslag Schoonebeek te Coevorden, maakte eveneens een lichte groei door (819 naar 835). (Sovon-Nieuws jaargang 30 (2017) nr. 2)

Faunabeheerplan

Er kan een ontheffing zonder faunabeheerplan worden gegeven, ook aan anderen dan een faunabeheereenheid, in incidentele gevallen. Daar waar er sprake is van een concrete dreiging van belangrijke schade door schadetaxaties in voorgaande jaren of daar waar opgetreden wordt tegen een voortdurende schade kan een ontheffing worden verleend zonder Faunabeheerplan. In Drenthe is de schade veroorzaakt door de zogenaamde zomerganzen relatief laag en incidenteel. In de afgelopen 3 jaren zijn in geheel Drenthe voor 6 tot 24 schades een tegemoetkoming aangevraagd bij BIJ12-faunafonds. De totaal getaxeerde schade bedroeg tussen de € 14.423 en € 71.011. Deze schadecijfers legitimeren niet het opstellen van een Faunabeheerplan voor het beheer van de Drentse populatie ganzen.

Voor roek geldt bovenstaande motivering ook gezien de geringe schade in twee van de drie voorgaande jaren. Voor 2022 wordt bezien hoe hoog de schade aangericht door roeken zal worden om na het teeltseizoen te overwegen de FBE te verzoeken een FBP op te stellen.

De grondgebruiker is door de beleidsregels van BIJ12-faunafonds echter wel gebonden om, waar mogelijk, het optreden en voortduren van schade te voorkomen. Het ondersteunend afschot ter ondersteuning van preventieve middelen is hierbij een vereiste. Hiervoor heeft de grondgebruiker een ontheffing nodig. Deze wordt derhalve verstrekt zonder dat hiervoor een Faunabeheerplan is opgesteld.

Conclusie grauwe ganzen en roeken

Gelet op bovenstaande overwegingen kan de gevraagde ontheffing voor ondersteunend afschot van grauwe ganzen en roeken verleend worden.

Middelen

Op basis van artikel 3.25 lid 1 Wnb dient in de ontheffing te worden opgenomen welke middelen gebruikt kunnen worden voor de uitvoering. Het verjagen van ganzen en roeken met behulp van ondersteunend afschot is een effectieve methode om aan schadebestrijding te doen. Daarom worden voor de uitvoering van deze ontheffing als middel aangewezen kogelgeweren en hagelgeweren. Honden mogen worden gebruikt om geschoten vogels te apporteren.

Voor de uitvoering van deze ontheffing wordt een ontheffing verleend van het gestelde in artikel 3.26 lid 2 Wnb en wordt het toegestaan om geweren te gebruiken één uur voor zonsopkomst. Het beoogde doel van schieten in een deel van de nachtperiode is het efficiënter van de ontheffingsmogelijkheden gebruik te maken, waardoor schade aan gewassen beter voorkomen kan worden. Ganzen beginnen namelijk al een uur voor zonsopkomst op de percelen met schadegevoelige gewassen te foerageren.

De ontheffingen wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Voordat met het doden van grauwe ganzen en roeken wordt aangevangen, dienen de uitvoerende jachtaktehouders hiervan, bij elk gebruik opnieuw, een werkdag van tevoren melding te maken aan:
Het team Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving van de provincie Drenthe. Hiervoor moet het DIGITALE MELDINGSFORMULIER worden gebruikt. Dat is te vinden op www.provincie.drenthe.nl/meldenfaunabeheer.
2. Op percelen met schadegevoelige gewassen moeten (voorafgaand aan afschot) ter ondersteuning minimaal twee waarneembare preventieve maatregelen zijn genomen en in werking zijn. Percelen die worden beweid zijn uitgesloten van de verplichting preventieve middelen te plaatsen. Een overzicht met voorbeelden van preventieve middelen staat op de website van BIJ12-Faunazaken, Faunaschade Preventiekit Ganzen en kraaiachtigen. Er mag geen gebruik meer worden gemaakt van de ontheffing nadat de schadegevoelige gewassen zijn geoogst.
3. De uitvoerende jachtaktehouders zijn verplicht een (digitale)kopie van deze ontheffing bij zich te dragen. De documenten moeten op eerste vordering van de daartoe bevoegde ambtenaren onmiddellijk ter inzage worden gegeven.
4. Er mag geen gebruik gemaakt worden van de ontheffing binnen een straal van 500 meter rond een roekenkolonie.
5. Deze ontheffing kan door de ontheffinghouder worden doorgeschreven aan jachtaktehouders middels een gedagtekende en ondertekende machtiging. Voor het gebruik van geweer zal

betreffende jachtakehouder het jachtrecht moeten hebben van in totaal 40 hectare aaneengesloten, inclusief het schadeperceel.

6. Dit besluit heeft enkel betrekking op het doden van maximaal 5 roeken per dag met een totaal maximum van 25 roeken voor de gehele looptijd van de ontheffing door de ontheffinghouder of gemachtigde personen.
7. Er mogen maximaal tien grauwe ganzen per dag worden geschoten.
8. Bij de handelingen in het kader van deze ontheffing mag geen gebruik worden gemaakt van (plastic) lokkers waaronder tevens Nijlgans en/of Canadagans lokkers, lokfluit, elektronische lokmiddelen.
9. Er mag gebruik worden gemaakt van deze ontheffing vanaf een uur voor zonsopkomst.
10. Handelingen in het kader van deze ontheffing mogen niet geschieden op zondag.
11. Gedode vogels moeten direct nadat zij zijn geschoten opgehaald worden vanaf de plek waar ze vallen. Geschoten vogels mogen niet als lokker gebruikt worden. Gedode vogels mogen voor handelsdoeleinden worden gebruikt en moeten, ter voorkoming van verspreiding van ziekten, zo spoedig mogelijk worden opgeruimd. Ringen welke zich aan de gedode vogels bevinden, moeten met een opgave van plaats en datum van vangst van de betreffende vogels naar het vogeltrekstation (Postbus 40, 6666 ZG Heteren) gezonden worden.
12. Op grond van art 3.13 Wet natuurbescherming dient de jacht(akte)houder alle afschot te rapporteren bij de Faunabeheereenheid Drenthe (FBE). Geschoten vogels dienen binnen 48 uur gerapporteerd te worden in het Faunaregistratiesysteem. Voor rapportage van afschot op grond van deze ontheffing wordt door de FBE Drenthe een machtiging in het Faunaregistratiesysteem aangemaakt. Rapportage op deze machtiging kan tot en met uiterlijk 3 november 2022.
13. De ontheffing kan door de provincie worden geschorst of ingetrokken indien gewijzigde omstandigheden hiertoe aanleiding geven.

Vragen

Mocht u vragen hebben over dit besluit dan verzoeken wij u contact op te nemen met het [REDACTED], [REDACTED], Postbus 122, 9400 AC Assen, [REDACTED] of telefoon: (0592) 36 55 00.

Ter kennisneming is een afschrift van dit besluit toegezonden aan het BIJ12 Unit Faunafonds en FBE-Drenthe.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

A. Venekamp,
Teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Rechtsmiddelen

Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van gedeputeerde staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar <http://www.provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.